

Odločba Vrhovnega sodišča RS: Sodba VIII Ips 289/2010

Zbirni podatki

Evidenčna številka: VS3004571

ECLI: ECLI:SI:VSRS:2010.IPS.VIII.289.2010

Oddelek: Delovno-socialni oddelek

Datum: 6.12.2010

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: kolektivni delovni spor - imenovanje delavskega direktorja - pogoji za sodno varstvo - član nadzornega sveta - pogojno imenovanje

Predhodna odločitev: VDSS X Pdp 1183/2010

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

ZSDU člen 82, 83. ZGD-1 člen 255, 255/2, 255/2-1.

Besedilo

Jedro

Svet delavcev lahko zahteva sodno imenovanje delavskega direktorja, če predhodni postopek, predviden v določbah 82. in 83. člena ZSDU, ni privedel do imenovanja delavskega direktorja, in sicer tudi v primeru, če niti ni prišlo do predloga skupnega kandidata na odboru nadzornega sveta in je zato svet delavcev vztrajal pri istem kandidatu za delavskega direktorja.

Pogoj za postopek pred sodiščem ni predlaganje skupnega kandidata (s strani odbora nadzornega sveta), prav tako pa zakon ne določa, da bi sodišče lahko imenovalo delavskega direktorja le v primeru, če svet delavcev ne bi predlagal prvotnega kandidata, ki ga je nadzorni svet predhodno že zavrnil. Določbo 255. člena ZGD-1 je treba upoštevati tudi v primeru imenovanja delavskega direktorja, saj ZGD-1 oziroma ZSDU ne izključujeta njene uporabe.

Ker je bila predlagana kandidatka v času predlaganja s strani sveta, odločanja nadzornega sveta in odločanja sodišča še vedno članica nadzornega sveta, ni bilo zakonske podlage za istočasno imenovanje delavske direktorice kot članice uprave nasprotnega udeleženca.

Izrek

Reviziji se ugoti, sodba sodišča druge stopnje se spremeni tako, da se pritožba zavrne in se potrdi sodba sodišča prve stopnje.

Predlagatelj mora v 15 dneh od vročitve te sodbe, povrniti nasprotnemu udeležencu njegove revizijske stroške v znesku 1.644 EUR.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je zavrnilo predlog, da se S. Č. imenuje za delavsko direktorico pri nasprotnem udeležencu za mandatno obdobje od dneva dokončnosti odločbe do 3. 4. 2014, odločilo pa je tudi, da mora predlagatelj nasprotnemu udeležencu povrniti stroške postopka.

2. V razlogih sodbe je navedlo, da po prvem odstavku 82. člena

Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU, Uradni list RS, št. 42/93 in nadalj.) nadzorni svet imenuje delavskega direktorja kot člana uprave na predlog sveta delavcev. Če ga ne imenuje, mora po 83. členu istega zakona odbor nadzornega sveta nadzornemu svetu v enem mesecu predlagati skupnega kandidata. Sodno varstvo je v takšnem primeru dopustno, če nadzorni svet ne imenuje delavskega direktorja, ki ga predlaga odbor, pa tudi v primeru, če ne pride do skupnega predloga glede delavskega direktorja. Pomembna pa je okoliščina, da je postopek pri odboru nadzornega sveta v skladu s 83. členom ZSDU predviden kot postopek kompromisnega predlaganja skupnega kandidata, zaradi česar ne pride v poštev kandidat, ki ga je nadzorni svet predhodno že odklonil oziroma ga na predlog sveta delavcev ni imenoval za delavskega direktorja. Nesmiselno je, da bi moral nadzorni svet o istem kandidatu, o katerem se je v skladu z zakonom že imel možnosti izjaviti in se je izrekel odklonilno, glasovati še enkrat, četudi na predlog drugega organa, v katerem pa niso več zgolj predstavniki delavcev temveč tudi lastnikov. V konkretnem primeru so predstavniki delavcev v odboru nadzornega sveta napačno vztrajali pri isti kandidatki za delavsko direktorico, ki jo je nadzorni svet predhodno že zavrnil. Neutemeljeno je nadaljnje vztrajanje predlagatelja pri imenovanju iste kandidatke še v okviru sodnega spora. V razlogih svoje odločitve se je sodišče prve stopnje sklicevalo tudi na določbo prvega odstavka 273. člena Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1-UPB3, Uradni list RS, št. 65/2009), po katerem član nadzornega sveta ne more biti hkrati tudi član uprave. Iz izpiska sodnega registra namreč izhaja, da je predlagana kandidatka za delavsko direktorico S. Č. od 12. 10. 2007 dalje tudi članica nadzornega sveta nasprotnega udeleženca.

3. Sodišče druge stopnje je pritožbi predlagatelja delno ugodilo, izpodbijano sodbo sodišča prve stopnje delno spremenilo tako, da je S. Č. imenovalo za delavsko direktorico nasprotnega udeleženca za čas od prvega dne po prenehanju funkcije članice nadzornega sveta nasprotnega udeleženca do 3. 4. 2014 ter odločilo, da nasprotni udeleženec sam krije svoje stroške postopka. V

preostalem je pritožbo zavrnilo in v nespremenjenem delu (glede zavrnitve zahtevka za imenovanje S. Č. za delavsko direktorico za čas do prenehanja funkcije članice nadzornega sveta) potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

4. V zvezi s tolmačenjem 83. člena ZSDU je navedlo, da je zmotno stališče sodišča prve stopnje, da ni namen te določbe, da bi nadzorni svet preko sodišča prisilili, da sprejme kandidata za delavskega direktorja, ki ga je nadzorni svet že zavrnil. Tretji odstavek 83. člena ZSDU namreč določa, da lahko svet delavcev zahteva, da delavskega direktorja imenuje pristojno sodišče, če delavski direktor ni imenovan niti na podlagi določb prvega odstavka istega člena. Iz takšne določbe sledi, da se lahko zahteva sodno imenovanje delavskega direktorja, če predhodni postopek, predviden v določbah ZSDU, ni privedel do imenovanja delavskega direktorja. Določba 83. člena ZSDU tudi ne pomeni, da svet delavcev ne bi smel vztrajati pri prvotnem kandidatu, kar se je v konkretnem primeru tudi zgodilo, saj odbor nadzornega sveta ni predlagal skupnega kandidata. To tudi ne pomeni, da ni izpolnjena procesna predpostavka za sodno varstvo. Ni pravno nedopustno vztrajanje sveta delavcev, da se za delavskega direktorja imenuje kandidata, ki ga nadzorni svet ni imenoval. Tako kot nadzornega sveta ni mogoče prisiliti, da za delavskega direktorja imenuje kandidata, ki ga ne želi imenovati, tudi sveta delavcev ni mogoče prisiliti, da predlaga drugega kandidata. Izpolnjena mora biti le predpostavka, da je bil pred tem imenovan odbor nadzornega sveta, ki je imel nalogo, da v mesecu dni predlaga skupnega kandidata, in da niti na tej podlagi ni prišlo do imenovanja delavskega direktorja. Sodišče mora po pravilno izvedenem postopku v skladu z 82. in 83. členom ZSDU imenovati predlaganega kandidata, razen če ta ne izpolnjuje katerih od pogojev, ki so določeni. Pri tem se je sodišče prve stopnje tudi zmotno oprlo na določbo 273. člena ZGD-1, saj je treba uporabiti drugi odstavek 255. člena ZGD-1, ki določa, da je član organa vodenja ali nadzora lahko vsaka poslovno sposobna fizična oseba, razen oseba, ki je že član drugega organa vodenja ali nadzora te družbe. Iz te določbe izhaja, da član organa nadzora ne more hkrati opravljati tudi funkcije člana organa vodenja, kar pa ne pomeni, da član nadzornega sveta sploh ne bi smel kandidirati za funkcijo direktorja iste družbe. Bistveno je, da tak kandidat obeh funkcij ne opravlja hkrati in tudi ne odloča o svojem imenovanju. V kolikor je tak član nadzornega sveta imenovan za direktorja, te funkcije ne more nastopiti, dokler mu ne preneha funkcija člana nadzornega sveta. Zato je pritožbeno sodišče S. Č. imenovalo za delavsko direktorico za čas od prvega dne, ki bo sledil dnevno, ko ji bo prenehala funkcija članice nadzornega sveta nasprotnega udeleženca, do izteka mandata uprave nasprotnega udeleženca, to je 3. 4. 2014. Predlagana oziroma prek sodišča imenovana kandidatka torej pogojev ne izpolnjuje, dokler zaseda funkcijo članice nadzornega sveta nasprotnega udeleženca, temveč šele po tem, ko ji bo ta funkcija prenehala - bodisi, da bo z nje sama odstopila, ali bo z nje razrešena po predvidenem postopku.

5. Zoper pravnomočno sodbo sodišča druge stopnje je nasprotni udeleženec vložil revizijo, v kateri uveljavlja revizijska razloga bistvenih kršitev določb postopka in zmotne uporabe materialnega prava. Meni, da bi bilo sodno varstvo dopustno le v

primeru, če nadzorni svet ne imenuje skupnega kandidata za delavskega direktorja, ki ga je predhodno predlagal odbor. V konkretnem primeru odbor ni predlagal skupnega kandidata, čeprav je po 83. členu ZSDU predviden postopek kompromisnega predlaganja skupnega kandidata za delavskega direktorja. Ker odbor nadzornega sveta ni predlagal skupnega kandidata, je najmanj preuranjena zahteva predlagatelja, da kandidata imenuje sodišče. Sodišče prve stopnje je tudi pravilno navedlo, da so predstavniki delavcev v odboru napačno vztrajali pri isti kandidatki za delavsko direktorico, ki jo je nadzorni svet predhodno že zavrnil. Nasprotni udeleženec se sklicuje tudi na razloge odločbe Višjega delovnega in socialnega sodišča Pdp 1446/2005, iz katere izhaja, da bi do predloga pred sodiščem lahko prišlo samo v primeru, če skupni kandidat ne bi dobil zadostne večine na nadzornem svetu. Nesprejemljivo je tudi stališče pritožbenega sodišča, da ni pravno nedopustno vztrajanje sveta delavcev, da se za delavskega direktorja imenuje kandidat, ki ga nadzorni svet ni imenoval, in v delu, ko navede, da tako kot nadzornega sveta ni mogoče prisiliti, da za delavskega direktorja imenuje kandidata, ki ga ne želi imenovati, tudi sveta delavcev ni mogoče prisiliti, da predlaga drugega kandidata. Nadalje v reviziji opozarja na to, da je predlagana kandidatka od 12. 10. 2007 članica nadzornega sveta nasprotnega udeleženca (opravlja tudi funkcijo predsednika sindikata pri nasprotnem udeležencu). To po določbi prve alineje drugega odstavka 255. člena ZGD-1 pomeni, da ne more biti tudi članica uprave. Zakonska določba v tem primeru je jasna in določa izključujoči razlog za člana organa vodenja. Svet delavcev S. Č. ni mogel predlagati kot kandidatko za delavsko direktorico oziroma bi to lahko storil le v primeru predhodnega odpoklica s funkcije članice nadzornega sveta.

6. Predlagatelj je na revizijo odgovoril, in sicer po predsedniku sveta delavcev, ki pa nima te postulacijske sposobnosti, saj v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi lahko stranka opravlja pravdna dejanja samo po pooblaščenju, ki je odvetnik, razen v primerih, če ima stranka ali njen zakoniti zastopnik opravljen pravniški državni izpit, kar pa iz spisa za predsednika sveta delavcev ne izhaja (tretji in četrti odstavek 86. člena Zakona o pravnem postopku - ZPP, Uradni list RS, št. 26/99 in nadalj., v zvezi z 19. členom Zakona o delovnih in socialnih sodiščih - ZDSS-1, Uradni list RS, št. 2/2004). Glede na to revizijsko sodišče tega odgovora ni upoštevalo.

7. Revizija je utemeljena.

8. Revizija je izredno pravno sredstvo zoper pravnomočno sodbo, izdano na drugi stopnji, oziroma zoper sklep sodišča druge stopnje, s katerim je bil postopek pravnomočno končan (prvi odstavek 367. člena ZPP in prvi odstavek 384. člena ZPP, v povezavi z 19. členom ZDSS-1). Revizijsko sodišče preizkusi izpodbijano sodbo samo v tistem delu, v katerem se izpodbija z revizijo, in v mejah razlogov, ki so v njej navedeni (prvi odstavek 371. člena ZPP).

9. Revident se v uvodu sklicuje tudi na revizijski razlog bistvenih kršitev določb pravnega postopka, ki pa ga v nadaljevanju ne obrazloži, zato revizijsko sodišče izpodbijane sodbe v tej smeri ni

moglo in smelo preizkusiti.

10. Revizijsko sodišče uvodoma sicer ugotavlja, da so določbe o postopku imenovanja delavskega direktorja skope, vendar iz določbe 83. člena ZSDU ne izhaja, da svet delavcev, ki je sicer osnovni predlagatelj delavskega direktorja (82. člen ZSDU), tudi v primeru oblikovanja odbora nadzornega sveta ne bi smel vztrajati pri istem kandidatu za delavskega direktorja, ki ga je nadzorni svet predhodno že zavrnil, in da je že zgolj zaradi tega neutemeljeno vztrajanje sveta delavcev pri imenovanju istega kandidata za delavskega direktorja v sodnem sporu. S tem zavrača revizijske razloge in pritruje stališču sodišča druge stopnje, da svet delavcev lahko zahteva sodno imenovanje delavskega direktorja, če predhodni postopek, predviden v določbah 82. in 83. člena ZSDU, ni privedel do imenovanja delavskega direktorja, in sicer tudi v primeru, če niti ni prišlo do predloga skupnega kandidata na odboru nadzornega sveta in je zato svet delavcev vztrajal pri istem kandidatu za delavskega direktorja.

11. Iz določbe prvega odstavka 83. člena ZSDU namreč izhaja, da se v primeru, če delavski direktor po predlogu sveta delavcev (po 82. členu ZSDU) ni imenovan, oblikuje odbor nadzornega sveta, ki nadzornemu svetu ponovno predlaga skupnega kandidata (predpostavka in namen tega postopka je glede na sestavo odbora, ki ga določa drugi odstavek 83. člena, doseči kompromisno rešitev - skupni predlog predstavnikov lastnikov in predstavnikov delavcev), vendar v primeru, če do določitve oziroma predlaganja tega skupnega kandidata v za to določenem roku sploh ne pride, zakon ne predvideva ustavitve postopka ali nekih dodatnih postopkov, temveč določa le, da v primeru neimenovanja delavskega direktorja tudi v skladu s prvim odstavkom 83. člena ZSDU svet delavcev lahko zahteva, da ga imenuje pristojno sodišče. Primer neimenovanja v skladu s prvim odstavkom 83. člena ZSDU vključuje tudi primer, ko po prvotni odklonitvi (neimenovanju) predlaganega delavskega direktorja, na kasneje oblikovanem odboru sploh ne pride do novega skupnega predloga nekega kandidata, saj je v takšnem primeru še toliko bolj očitno (argument a fortiori), da ne bo moglo priti do imenovanja, oziroma da je bil predvideni kompromisni postopek po prvem odstavku 83. člena ZSDU neuspešen. Zakon tudi ne določa, da bi bil sodni postopek dovoljen le v primeru, če ne bi bil imenovan kasneje predlagani skupni (!) kandidat, temveč je sodni postopek predviden že, če delavski direktor ni bil imenovan v skladu s prvim odstavkom 83. člena. Pogoji za postopek pred sodiščem torej ni predlaganje skupnega kandidata (s strani odbora nadzornega sveta), prav tako pa zakon ne določa, da bi sodišče lahko imenovalo delavskega direktorja le v primeru, če svet delavcev ne bi predlagal prvotnega kandidata, ki ga je nadzorni svet predhodno že zavrnil.

12. Pač pa revizija utemeljeno opozarja na status predlagane delavke za delavskega direktorja - namreč dejstvo, da je S. Č. od leta 2007 dalje članica nadzornega sveta nasprotnega udeleženca. Za tak primer iz 1. alineje drugega odstavka 255. člena ZGD-1 izhaja, da je član organa vodenja ali nadzora lahko vsaka poslovno sposobna fizična oseba, razen oseba, ki je že član drugega organa vodenja ali nadzora te družbe. To določbo je treba

upoštevati tudi v primeru imenovanja delavskega direktorja, saj ZGD-1 oziroma ZSDU ne izključuje njene uporabe. Delavski direktor z imenovanjem postane član štirčlanske uprave (kar izhaja iz 14. člena statuta nasprotnega udeleženca), torej organa vodenja. Ker je bila navedena delavka v času predlaganja s strani sveta, odločanja nadzornega sveta in odločanja sodišča še vedno članica nadzornega sveta, ni bilo zakonske podlage za istočasno imenovanje delavske direktorice kot članice uprave nasprotnega udeleženca.

13. Jasno je, da bi nadzorni svet z imenovanjem navedene delavke za delavsko direktorico v upravi družbe kršil citirano določbo ZGD-1. Enako velja za sodišče, in sicer tudi v primeru imenovanja za čas, ko bi delavki enkrat kasneje (neugotovljeno kdaj, če sploh kdaj) prenehalo članstvo v nadzornem svetu. Vsi pogoji za imenovanje delavskega direktorja s strani nadzornega sveta ali sodišča morajo biti podani vsaj v času odločanja. Pogojno imenovanje (pogojno zato, ker po izpodbijani sodbi nastopi po prenehanju funkcije člana nadzornega sveta, kar je negotovo dejstvo) ni predvideno niti v primeru nadzornega sveta delodajalca niti sodišča. Obenem takšno imenovanje predstavlja neupravičen poskus izogniti se določbi 1. alineje drugega odstavka 255. člena ZGD-1.

14. Glede na navedeno in v skladu s prvim odstavkom 380. člena ZPP je revizijsko sodišče reviziji ugodilo, izpodbijano sodbo pa spremenilo tako, da je pritožbo zoper sodbo sodišča prve stopnje zavrnilo in iz drugih razlogov potrdilo to sodbo.

15. V posledici navedene odločitve je sklenilo tudi, da je predlagatelj, ki v sporu ni uspel, dolžan povrniti nasprotnemu udeležencu revizijske stroške, kot jih je nasprotni udeleženec priglasil. Priglašeni znesek je nižji od srednje vrednosti določene nagrade v razponu (13. člen Zakona o odvetniški tarifi - ZOdvT, Ur. l. RS, št. 67/2008), ki je za ta primer določena v tar. št. 3424. Na znesek nagrade je treba obračunati tudi DDV, kar skupaj znaša 1.644 EUR. Nasprotni udeleženec od priglašanih stroškov ni zahteval zakonskih zamudnih obresti, zato mu te niso bile prisojene.